

מסכת פסחים -- כללים ומושגים

דף

חמץ אינו אסור אלא משש שעות ולמעלה ונבדוק בשית וכי תימא זריזין מקדימין למצות נבדוק מצפרא דכתיב (ויקרא יב, ג) וביום השמיני ימול בשר ערלתו ותניא כל היום כולו כשר למילה אלא שזריזין מקדימין למצות	פסחים ד:א
זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה אמר רב פפא לא אמרן אלא בתרי ענייני אבל בחד עניינא מאי דמוקדם מוקדם ומאי דמאוחר מאוחר דאי לא תימא הכי כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט דילמא פרט וכלל הוא ותו פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט	פסחים ו:ב
שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו ברשותו ואלו הן בור ברשות הרבים וחמץ משש שעות ולמעלה	פסחים ו:ב
כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט	פסחים ו:ב
כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן	פסחים ז:ב
תנא דבי ר' ישמעאל לילי י"ד בודקים את החמץ לאור הנר אף על פי שאין ראה לדבר זכר לדבר שנאמר שבעת ימים שאור לא ימצא ואומר ויחפש בגדול החל ובקטן כלה ואומר בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואומר נר (אלהים) [ה'] נשמת אדם מפני שאור הנר יפה לבדיקה ואע"פ שאין ראה לדבר זכר לדבר שנאמר (שמות יב, יט) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם ואומר (בראשית מד, יב) ויחפש בגדול החל ואומר (צפניה א, יב) בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואומר (משלי כ, כז) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן	פסחים ז:ב
דא"ר חנינא חוזאה חזקה על חבר שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן	פסחים ט:א
אין חוששין שמא גיררה חולדה מבית לבית וממקום למקום דא"כ מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף	פסחים ט:א
ואם תמצא לומר הוה אימור אכלתיה אבל הכא דודאי דחזינא דשקל מי יימר דאכלתיה הוי ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי	פסחים ט:א
דתנן היה ר"מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך הטומאה היכן היא וחכמים אומרים בודק עד שמגיע לסלע או לקרקע בתולה	פסחים י:א
על ממונו אמרינן אי שרית ליה במקום שאין עושין בו מום אתי למעבד במקום שעושין בו מום ורבנן כל שכן דאי לא שרית ליה כלל אתי למעבד ומי אמרינן לרבי יהודה אדם בהול על ממונו	פסחים יא:ב
התם דאי שביק ל' מיית אמרינן אדם בהול על ממונו הכא אי שביק ל' צערא בעלמא הוא לא אמרי' אדם בהול על ממונו	פסחים יא:ב
מאי שנא חקירות ומאי שנא בדיקות ואמרינן חקירות אמר אחד מהן איני יודע עדותן בטילה דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה בדיקות עדות שאתה יכול להזימה	פסחים יב:א
משום חשדא דתניא גבאי צדקה שאין להם עניינים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי תמחוי שאין להם עניינים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן משום שנאמר (במדבר לב, כב) והייתם נקיים מה' ומישראל	פסחים יג:א
וכל ספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור	פסחים יט:ב
האי מחט דבר שאין בו דעת לישאל הוא וכל דבר שאין בו דעת לישאל בין ברה"ר בין ברה"י ספיקו טהור משום דהוי ספק טומאה הבאה בידי אדם	פסחים יט:ב
שרץ מטמא את המשקין ומשקין מטמאין את הכלי וכלי מטמא את האוכלין והאוכלין מטמאין את המשקין	פסחים כ:א
א"ל אביי להפסד מרובה חששו להפסד מועט לא חששו ומנא תימרא דלהפסד מרובה חששו ולהפסד מועט לא חששו דתניא חבית של שמן תרומה שנשברה בגת העליונה ובתחתונה חולין טמאין מודה ר' אליעזר לר' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל	פסחים כ:ב
לרבי יהודה דאמר לדברים ככתבן הוא דאתא הא כל איסורים שבתורה מנא ליה דאסורין בהנאה נפקא ליה (שמות כב, ל) מלכלב תשליכון אותו אותו משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב כל איסורין שבתורה	פסחים כא:ב
כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה	פסחים כא:ב
אין לוקין על לאו שבכללות	פסחים כד:א
אין מזהירין מן הדין	פסחים כד:א
א"ר יוחנן כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא דרך אכילתן למעוטי מאי אמר רב שימי בר אשי למעוטי שאם אכל חלב חי שפטור	פסחים כד:ב
איכא דאמרי א"ר אבהו אמר ר' יוחנן כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהן אלא דרך הנאתן למעוטי מאי אמר רב שימי בר אשי למעוטי שאם הניח חלב של שור הנסקל על גבי מכתו שהוא פטור וכל שכן אוכל חלב חי שהוא פטור	פסחים כד:ב
אמר רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים	פסחים כה:א
אמר ריב"ל משום בר קפרא קול ומראה וריח אין בהן משום מעילה	פסחים כו:א
משום דהוה תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין	פסחים כו:א
כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין	פסחים כז:ב

מסכת פסחים -- כללים ומושגים

דף

דרב ושמואל דאמרי תרוייהו כל איסורין שבתורה במינו במשהו שלא במינו בנותן טעם	פסחים כט:ב
דר' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו כל איסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותרין	פסחים כט:ב
אמר רב הונא בריה דרב יהושע עץ פרור מגעילו ברותחין ובכלי ראשון קסבר כבולעו כך פולטו	פסחים ל:ב
והתניא אין לשיין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה מפני הרגל עבירה	פסחים לו:א
אביי אמר אין לוקין על לאו שבכללות	פסחים מא:ב
מה נא בלאו אף צלי בלאו בשלמא נא כתיב אל תאכלו ממנו נא אלא צלי מנלן דכתיב (שמות יב, ח) ואכלו את הבשר בלילה הזה בלילה אין ביום לא האי לאו הבא מכלל עשה הוא וכל לאו הבא מכלל עשה עשה	פסחים מא:ב
ואלו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתום המצרי וזומן של צבעים ועמילן של טבחים וקולן של סופרים ר"א אומר אף תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת וכן תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא (במדבר ה, ו) איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב איש לאשה לכל עונשין שבתורה	פסחים מב:א
כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר שהרי אמרה תורה (במדבר ו, ג) משרת	פסחים מג:ב
אמר ליה אביי לרב דימי וכל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור	פסחים מד:א
ור"ע נמי בשר בחלב ודאי חידוש הוא אלא יליף מגיעולי נכרים גיעולי נכרים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי ל"ש ורבנן גיעולי נכרים נמי חידוש הוא דהא כל נותן טעם לפגם מותר דגמרינן מנבילה והכא אסור	פסחים מד:ב
משום דהוה נזיר וחסאת שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין נזיר הא דאמרן חטאת מאי היא דתניא (ויקרא ו, כ) כל אשר יגע בבשרה יקדש וגו' יכול אפילו לא בלעה ת"ל בבשרה (יקדש) עד שיבלע בבשר יקדש להיות כמוהו	פסחים מה:א
ור' יהושע סבר טובת הנאה אינה ממון לא דכולי עלמא סברי טובת הנאה אינה ממון והכא בהואיל קמיפלגי	פסחים מו:ב
חל יום טוב להיות בע"ש נאכל לשבת לעשרה שני ימים טובים של ראש השנה נאכל לשבת לאחד עשר לפי שאינו דוחה לא את השבת ולא את ה"ט ואי אמרת צורכי שבת נעשין ב"ט אמאי לא דחי י"ט א"ל שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו	פסחים מז:א
דברים המותרים ואחרים נהגו אי אתה רשאי להתירן בפניהם	פסחים נב:
דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי להתירן בפניהם	פסחים נא:א
רבן שמעון בן גמליאל אומר סימן להרים מילין סימן לעמקים דקלים סימן לנחלים קנים סימן לשפלה שקמה ואף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר (מלכים א, י, כז) ויתן המלך את הכסף בירושלים כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה	פסחים ננ:א
וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו	פסחים סג:ב
אין מעבירין על המצות	פסחים סד:ב
דאי רבנן הא אמרי שבות הוא ואין שבות במקדש מאי היא דתניא אחד החולב והמחבץ והמגבן כגרוגרות המכבד והמרבץ והרודה חלות דבש בשוגג בשבת חייב חטאת הזיד ביום טוב לוקה את הארבעים דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה אינו אלא משום שבות	פסחים סה:א
כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת שחיטה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת	פסחים סו:א
א"ר עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת מילה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת	פסחים סט:ב
אמר רבה האי מוליינתא שריא א"ל אביי והא קא בלע דמא א"ל כבולעה כך פולטה נימא מסייע ליה נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו מ"ט לאו משום דאמרין כבולעו כך פולטו אמרי שאני התם כיון דאיכא בית השחיטה דמחלחל	פסחים עד:א
בכל התורה כולה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא והילכתא כרבינא לקולא לבר מהני תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא והלכתא כרב אחא לקולא	פסחים עד:ב
ואין דנין ק"ו מהלכה	פסחים פא:ב
ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה	פסחים פד:א
בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקה דברי רבי יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה ואין לוקין עליו אלא שובר בטמא	פסחים פד:א
יכול יהא נאכל בשתי חבורות ת"ל בבית אחד יאכל במאי קמיפלגי רבי יהודה סבר יש אם למסורת	פסחים פז:ב
ור' שמעון סבר יש אם למקרא	פסחים פז:ב
תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם לישא שפחה אינו יכול שכבר חציו בן חורין לישא בת חורין אינו יכול שעדיין חציו עבד יבטל והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה שנאמר (ישעיהו מה, יח) לא תוהו ברא לשבת יצרה אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין	פסחים פח:ב

מסכת פסחים -- כללים ומושגים

דף

שכח מה שאמר לו רבו וכו': שלי מה שקנה עבד קנה רבו אמר	פסחים פח:ב
אלא טעמא דכתב רחמנא נדר הא לאו הכי הוה אמינא מוקדשים חל איסור אתנן עליהן והא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו	פסחים צ:א
איש דקאמר ר"ש אי נימא (שמות יב, ג) ויקחו להם איש שה לבית אבות וגו' ההוא מיבעי ליה לכדרכי יצחק דאמר איש זוכה ואין קטן זוכה	פסחים צא:ב
אין קידוש אלא במקום סעודה	פסחים קא:א
אמר רב ששת אין אומרים שתי קדושות על כוס אחד מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין עושיין מצות חבילות חבילות	פסחים קב:ב
כל הברכות כולן פותח בברוך וחותרם בהן בברוך חוץ מברכת מצות וברכת הפירות וברכה הסמוכה לחבירתה וברכה אחרונה שבקרית שמע שיש מהן פותח (בהן) בברוך ואין חותרם בברוך ויש מהן שחותרם בברוך ואין פותח בברוך והטוב והמטיב פותח בברוך ואינו חותרם בברוך	פסחים קב:ב
כל הברכות כולן בפה"ג אמרי ברישא	פסחים קא:א
ר' יצחק מטביל בירקי תניא נמי הכי השמש מטביל בבני מעיין ונותנן לפני האורחים ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר (ירמיהו ד, ג) נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים	פסחים קז:ב
אתא רב דימי אמר שתי ביצים ושתי אגוזין שתי קישואין ודבר אחר הלכה למשה מסיני	פסחים קי:ב
לא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה	פסחים קיב:א
וב"ה אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על היום מפני שהיין גורם לקידוש שתאמר דבר אחר ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם	פסחים קיד:א
אין משגיחין בבת קול	פסחים קיד:א
מצות צריכות כוונה	פסחים קיד:ב
ממאי דילמא לעולם מצות אין צריכות כוונה	פסחים קיד:ב
מצות אין מבטלות זו את זו	פסחים קטו:א
כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא א"ר נחמן בר יצחק דכתיב (שמואל ב יח, כג) וירץ אחימעץ דרך הכנר ויעבור את הכושי אביי אמר מהכא (בראשית לג, ג) והוא עבר לפניהם איכא דאמרי מהכא (מיכה ב, ג) ויעבור מלכם לפנייהם וה' בראשם	פסחים קיט:ב
דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא אף לילה הראשון רשות תלמוד לומר על מצות ומרורים יאכלוהו אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מנין ת"ל בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה	פסחים קכ:א